

TELEGRAFUL ROMAN.

N° 26. ANUL XI.

Sabiiu 31. Martiu 1863.

Telegrafulu iese de două ori pe săptămână: joi și Duminică. — Prenumeratiunea se face în Sabiiu la expeditiunea foiei; pe afara la c. r. poste, cu hani gal'a, prin scrisori francate, adresate către expeditiunea. Pretiul pnenumeratiunei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

ru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru p. inc. si tieri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Depesia telegrafica

dto Vien'a 9 Aprile 12 ore 45 minute din'a. Partea oficiosa a lei „Wiener Zeitung“ aduce preanaltulu biletu de mâna alu Maiestatii Sele Imperatului dto 8 Aprile a. c., prin care contele Apponyi la cererea sea se elibera de postulu de Iudex—Curia. Contele Andrassy e denumitu Iudex—Curia. Herm. Ztg. etc.

Siedinti'a universitatii natiunei sasesci din 11/23 Martiu sub presidiulu ordinaru alu Procomitelu Conrad Schmidt. Siedinti'a se petrece cu citirea representatiunei către Maiestatea Sea Imparatulu pentru sanctiunarea introducerei mai multoru legi create de Senatul imperialu si adoptate de Universitate pentru teritoriulu fundulu regiu. Referintele Rannicher citește conceptulu representatiunei, apoi trei proiecte de statute tinătoare de ea si proiectulu comitiei către Inaltulu Guvernu regiu. Procomitele lauda si recomandă primirea acelu acte; Schnell face unele reflexiuni in privinti'a representatiunei, cu deosebire accentuieza, ea legea pressei, nefiindu in essintia mai buna de câtu cea vechia, sa nu se laude preste mesura. Rannicher apera conceptulu seu. Balomiri combate mai antaiu provocarea Universitatii la constitutiunea da mai nainte, ear' nu la diplom'a din 20 Octobre 1860; apoi denega Universitatii si competinti'a de a aduce atari legi. Rannicher reflecteza lui Balomiri, ca prin diploma si patenta natiunei sasesci i-s'a redatu constitutiunea. Schnell inca combate pre Balomiri, in fine Orosu cere introducerea legiloru cestiunate, dar' numai in modu provisoriu, nu definitiv.

Si asiá se priimesce representatiunea din partea minoritatii.

Resultatele sesiunii dietale.

(Urmare si incheiare).

Causei scolare, atatu a scoleloru populare, câtu si a celoru medie, dietele, cunoscendu cu chiaritate defectele pe acestu câmpu, îi sacrara atentiune deosebita. Ce se facu aici, e cu atatu mai demnu de recunoscintia, in câtu vine a se multumi mai preste totu initiativei representantieloru. Summele acordate pentru instructiune suie in unele tieri forte susu. Cu deosebire in Austri'a de josu, a carei dieta decretu infiintiarea unui gimnasiu, a trei scole reale superioare si doua inferioare, carea institutul agronomicu din Grossau, precum si scol'a pomologica din Kloster-Neuburg le facu institute provinciale, in fine acordu 20,000 fl. pentru ajutorirea invetiatoriloru lipsiti. Si dietele din Austri'a de susu si Silesi'a au avisatu pentru scopulu acest'a summe considerabile, si diet'a din Carnioli'a a decretatu infiintiarea unei scole reale superioare in Laibach din midilocene tieri. Ce se atinge de instructiunea mai inalta, vine a se inregistra completarea universitatii din Graz si Innsbruck cu facultati medicinale decretate prin dietele din Stiri'a si Tirolu. Cea mai mica parte de atentiune o avu caus'a scolara din partea dietei morave, insirandu-se acest'a la celelalte pecate de lasare ale acelei diete. De studiulu tehnicu mai multe diete manifestara interessu viu prin aceea, ca pronunsiara eliberarea eleviloru de militia; acestoru scole dintre dietele, in care se vorbi despre acest'a afacere, numai cea moravaii dedu votu nefavoritoru. Diet'a boema a facutu din institutul tehnicu din Prag'a obiectu de pertractari zelose reformatorice. Cu tote acestea si altele in sa s'au facutu numai pasi modesti introducatori pentru reformarea causei instructiunei, seu

mai bine pentru delaturarea reledoru si defecteloru sustatore; de activitate mai adunca pe terenulu acest'a dietele numai atunci voru afla ocaziune potrivita, candu va lua in mâna legislatiunea imperiala aceasta cauza prea ponderosa si va delinia principele unei reorganizatiuni complete principiale prin delaturarea tuturoru piedeceloru sustatore si intarite mai cu seama prin Concordatu.

Aceste pedeci in sesi se pusera subt ochii regimului in decurgerea pertractariloru dietale de repetite ori; sa speramu ca langa celelalte si acestu votu moralu alu dieteloru va afla considerarea cuvenita.

Unu obiectu, cu care afara de diet'a boema si galitana se ocupara tote celelalte, fu acordarea in urma a bugeteloru provinciale pentru 1863, precum si satorirea acelu pentru anulu venitoru administrativu 1864, — faptu, prin care se prepara totu deodata trecerea dela anulu finantiaru la celu solaru.

Starea fondulu de desgreunarea pementulu diete ocaziune mai multoru diete, de a areta necesitatea plinirei in scurtu si perfecte a restantieloru aflate la statu; deslegare definitiva in sa nu afla acesta cestiune nicari'a; tota cercarea practica din capulu loculu aru fi trebuitu, sa se sparga de angust'a stare finantiaru a statulu si de imposibilitatea de a scoate pentru acest'a o summa mai de 50 milioane — caci la atatu se urca summ'a contingenteloru restante. —

Un'a din cele mai momentose manifestatiuni a dieteloru fu introducerea judetieloru de jurati. Purcediendu de la cuventulu, ce-lu deduse candu-va Ministrulu de statu in senatululu imperialu, dar nu-lu tinuse, si prin resolutiuni corespunditoare, dietele facura ce se potu face in impregiurarile actuale. Optu dintr'ensele (Austri'a de josu, Austri'a de susu, Moravi'a, Silesi'a, Stiri'a, Carinthi'a, Carnioli'a si Bucovin'a) au dechiaratu institutul judetieloru de jurati de postulatu nerfusabilu pentru tierile reprezentate de ele, si prin acest'a au scutitu pre Ministeriulu de ostenel'a d'a le mai intreb; cea boema e inca n restantia cu votulu seu in caus'a acest'a; si deca dietele celelalte, mai cu sema ale tieriloru mai mici, lasara la o parte cestiunea acest'a, apoi caus'a e, parte caci le statura mai apröpe la inima alte lucruri, precum d. e. Tirolulu unitatea credintiei, parte caci se temura, a nu vatemá influinti'a gubernamentală, ce domina pe alocurea. Faptulu in sa, ca nici unic'a dintre diete nu s'a dechiaratu incontr'a judetieloru de jurati, in sine e destulu de companitoru, si speramu ca n sesiunea urmatore a senatulu imperialu elu va afla apretuirea cuvenita. —

Sabiiu in 29 Martiu. Maiestatea Sea C. R. s'au induratu a iertá comunei Sabiiului restulu unui imprumatu erarialu in summa de 147,000 fl. Comunitatea va manifestá multiemit'a sea prin o adresa.

Sabiiu in 28 Martiu. Siedinti'a lunara a Comitetalu Asociatiunei transsilvane pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu, ce dupa statute era sase tina in Marti'a trecuta

26 Mart. 7 Apr., din caus'a lipsei numerulu recerutu alu membriloru nu se potu tine. —

Sabiiu in 30 Mart. P. Georgiu Popoviciu Parochu gr. orient. in Petrosiani langa Zlatn'a tranise la Redactiunea Tel. Rom. summ'a de 9 fl. 40. cr. adunata la o petrecere de casa pe sem'a juristiloru romani din Sabiiu.

Multiemit'a publica se aduce Dlui tramitatoru prin comitetulu concernite in dosulu foii nostre de astadi; fapt'a se

lauda pre sine insasi; eara noi ne folosimu de ocaziunea data, pentru de a apelá de nou la filantropia si marinitatea Románilor, sa nu lase in decadintia totala opulu inceputu cu ajutorirea iuristiloru.

Totu Românulu adevratu va trebui sa véda cu dorere lips'a cea flagranta, ce o avemu de barbati politici in tote pártile; cine s'ar indoi cumva de dís'a nóstra, citésca cu atentiune numai si numai ralatiunile jurnalistiche despre congregatiunile comitatense din urma. De aceea, de este undeva de lipsa ajutoriulu, aici intr'adeveru e, si nu canóscemu capitalu, care sa aduca natiunei interese atátu de mari si atátu de curendu, cá ajutorirea iuristiloru.

Pe catu insa e de mare zelulu in unele cercuri ale poporatiunei románe in privinti'a acést'a, pe atát'a trebuie sa ne fia mai mare indignatiunea, candu vedemu in altele o nepasare ghiatiósa, o apathia neinvingibila. Ni se spune. ca in pártile tierei de cátra meadiadi apuseana, si anume in Comitatu Hunedórei, intr'unu tinutu asiá de mare si mai curatu romanescu, unde lips'a juristiloru románi au ajunsu culmea, nu numai ca nu se face nimicu pentru ajutorirea tineriloru studiosi de acésta specialitate, ci inca se desmánta si cei cu simtieminte bune, si acést'a cu nesce preteste, care mai ne e rusíne a le reproduce. Cáci déca unu amplotu românú, pre care numai discretiunea nu ne iérta a-lu numi pe nume, e in stare, a'mpedecá colect'a pentru iuristi, numai cá nu cumva cu tempu aceia sa-i ia postulu si pánea: apoi iata aci in tóta form'a celu mai incarnatu materialismu, celu mai comdemnabilu simtiu, nedemnu de numele simtiu romanescu! Iata frumósulu principiu: „Totu pentru natiune, nimicu pentru mine!“ intorsu oblu cu capulu in josu: „Totu pentru mine, nimicu pentru natiune!“ Ce sa cugetámu noi Románii, ce sa cugete lumea despre capacitatea, despre simtiulu de dreptate, despre popularitatea, preste totu despre demnitatea unui amplotu, care are cauza a se teme de rivalitatea tineriloru din scóla?!

Cetatea de Balta 5 Aprile 1863. *)

Onorata Redactiune!

Intr'adinsu amu intardiatu cu acésta a mea corespundintia in privinti'a sesiuniloru Comitatuului representativu din Comitatu Cetatea de Balta, ce s'au tienutu din 23 pana in 26 Martiu a. c., pentru ca voiamu a vedé ce opiniune s'a formatu in privinti'a acést'a si in jurnalistic'a straina. Acum dá-mi voia a referi pe scurtu despre lucrárele nóstre in urmatoriulu extractu.

In 23 Martiu a. c. castelulu Bethleanu din Cetatea de Balta erá de susu pana josu incarcatu de membri si de unu publicu numerosu, sal'a castelului erá demna de acésta adunare splendida. La 10 óre o deputatiune pofti pre D. Administratoru in siedintia, care o deschise cu o cuventare in tustrele limbele, scurta, insa plina de mediu, si acomodata periodulu dela 25 Septembrie an. trecutú pana de fatia. Speréza, díse Dlu Administratoru intre altele, ca intervalulu acést'a ni-a datu repausa destula, cá nedeterminatiunea ce s'a manifestatu in sesonulu trecutú, se faca acum locu unei precugetári si deliberatiuni mai mature. Contele Bethlen Farkas se rogá a i se concede spre a dá unu respunsu la cuventulu de deschidere dupa vechiulu usu. D. Administratoru concede acést'a sub conditiune, ca cuventulu de deschidere se nu se faca obiectu de discussiune. Contele Bethlen respunse, ca din deosebitulu respectu catra Maiestatea Sea c. r. apostolica, voiesce a luá parte la Comitatu intru tóte dupa instructiunea provisoria, cu reserv'a insa in contr'a continuitatii de dreptu. Escellentí'a Sea Dlu Mitropolitu C. Al. Sterc'a Siulutiu inca cere cuventu de a respunde la cuventulu de deschidere, observándu intre altele, ca reserv'a Dlui Conte Bethlen e superflua, dupa ce insasi instructiunea provisoria a avutu de acel'a grige. Mai voira si alti a cuventá, D. Administratoru insa intre-curma aceste preliminarii, si trece la cetirea membriloru de fatia. Aci intra la midilocu intrebarea de verificatiune, care dedú ocaziune la o lupta—dupa cum bine observéza „Korunk“—fórte indrasnétia, ce tienú patru óre, incátu foculu luptei incepú a se mai stemperá numai la reclamatiunea stomacului, care catra patru óre dupa prandiu cerea din tóte pártile partea sea legitima. Si intru adevéru ca lupt'a acést'a intre gubernamentali si opozitiune aci nu numai erá la locu, dara si naturala, pentru ca nu se lucrá de altu ceva mai putínu decátu, care se-si revindece maiortatea si superioritatea. Erá demnu de luptatu,— ca fratii magiari stau in Comitatu 33 vis a

vis cu 33 de Románi si sasi, pe lenga cari 33 de substituti asteptau cu nerabdare, cá se umple liniile, indata ce va cadé vr'unu ostasiu de o parte séu alt'a.— Opozitiunea n'avea de lipsa mai multu, de cátu numai se cada unulu séu doi din partea nóstra; spre scopulu acést'a au si desvoltatu cele mai fine manevre parlamentare. Mai antaiu voiau a face d'a crede ca cei vr'o cati-va dintre proprietarii mari ce ori au resignatu, ori s'au eschisu prin lege, au fostu resignatu numai pentru sesonulu trecutú, si eschiderea n'are locu, pentru cá reusíndu-le ast'a, unu romanu (Mitropolitulu) si unu sasu (Comun'a Zagoru), ce intrase intre proprietarii mari, se se respinga intre substituti. A dóu'a manevra erá, cá se esplice instructiunea intr'acolo, ca amplotiati substituti— indata ce se aduna bizotmanyulu (Comitetulu), incetéza de a functiuná si nu mai are dreptu de votisatu,— prin urmare, cá lucrurile comitetului sa se incépa cu alegerea amplotiiloru; si dupa ce cu tóte astea nu reusíra, apoi voiau a face sila morale dupa vechiulu usu, cá amplotiati substituti se resigneze. Asta sila morale asiá de artificiosu s'a desvoltatu, in cátu vr'o cati-va stau gatá a se aplecá. Dara D. Administratoru intrecede, ca indata ce va resigná unulu, pe locu se vá substituí altulu.— In fine dupa ce D. Administratoru dechiará, ca acésta siedintia e continuatiunea celei din 25 Septembrie, candu membri s'au verificatu, si ca astadi numai despre constatarea identitáti persónelorú póte fi vorb'a, éra in privinti'a membriloru, dupa ce cei intrati dedura deslucirile cuviintióse, reasumá opiniunile si lasá tréba la votisare asupr'a intrebárii, ca vré Comitatu a continuá intrebarea verificárii mai departe prin intrarea in specialitate, séu recunóscce pre membrii de fatia de verificati?— Partid'a gubernamentalá aci spriginita de Mitropolitulu, assesorulu Pinciu, Darabant, Rusu, Canoniculu Cipariu si alti reusi—si acésta reusire se mantínú pana la sfersitu,— éra opozitiunea in minoritate se multumí cu ovasiurile.— A dóu'a dí erá pace— si lucrurile luara unu caracteru solidu si regulatu,— de si opozitiunea inca se mai cercá la cetirea unoru decrete guberniale,— a le restalmaci— a denegá competinti'a si altele asemenea,— ai nostri sustienura decretele si facura in privinti'a lorú conclusiunile amesurate, séu primíndu-se numai in principiu se dedura la Comissiuni speciale spre referada pana la sesiunea viitóre.— Anume: resolutiunea altissima la adress'a comitatului Solnocu din partea romaniloru la propunerea Dlui Mitropolitu se priimi spre sciintia pre langa manifestatiunea de multumire, ceea ce s'a si trecutú la protocolu.— Decretulu pentru formarea casselorú alodiala prin comunitáti— dupa ce opozitiunea cercá alu esplicá stangaciú si ca aru provocá repartitiuni si aruncaturi nóue etc., dupa o cuventare energiósa a Dlui Administratoru, ca astadi averea comunale nu se mai póte administrá prin bátiulu szolgabireiloru, ci prin dreptulu de autonomia alu Comunelorú,— se hotari o comisiune, care se elaboreze unu statutu in privinti'a ast'a.— Decretulu pentru mesurarea unei sesiuni tieranesci din punctulu de vedere alu eliberárii de militia, se dechiará din partea opozitiunei ca nu intra in competinti'a comitetului, si dupa ce maiortatea gubernamentele lu sustínú, opozitiunea dedú votu separatú.— Alte propositiuni trecura mai usioru, intre care si petitiunea protopopiloru pentru dotarea scóleloru si a parochieloru se priimi si se dedú la o comisiune spre elaborare.

A trei'a dí veni caus'a alegeriloru amplotiiloru municipali la tapetu;— aci precumu si in caus'a pretoriului comitatense partidele se infratira cu totulú— si ele lucrara intr'o armonia démna de imitatu si in alte comitate, unde alegerile— se vede ca numai de aceea nu s'au facutu, pentru ca substitutiunile suntú facute in partea cea mai mare cu unguri.— Dupe ce in obiectulu acést'a se tienura conferintie private si partidele se unira intru tóte, la propusetiunea Contelui Bethlen Farkas se hotari, 1) cá amplotiati se aiba cerintiele ce le cere art. XI. din 1791 (se 'ntielege cu ignorarea prerogativelorú cadiute) 2) cá respectándu-se cerintiele natiionali— unulu dintre judii primari se fia unguru, altulu românú, unu Vice—comite românú, celalaltu unguru, notariulu primariu pe cându administratorulu e românú se fia unguru, éra fiindu Chefulu unguru, notariulu primariu se fia românú; dintre doi vice—notari unulu se fia românú, altulu sasu, dintre 8 judi tractuali trei se fia unguri, trei románi si doi sasi. Dintre judecatori 4 se fia romani, 4 unguri si 2 sasi, procurorulu si subprocurorulu se se schimbe intre romani si unguri luándu-

*) De si publicaseramu in nr. trecutú o mica corespundintia in caus'a acést'a, dámu publicitáti si cea de fatia mai ámpla. Red.

se consideratiunea acósta si la presiedintii de sedriale judecătorești si orfanale, apoi la comisiunile pentru alegerile de deputati dietali asemenea proportiune. —

Dupa statuarea acestor principii de alegere Dlu Administratoru dechiara, ca slobode ase alege oficialii, ce depindu dela altissima confirmatiune, iera pre cei lalti numai dupa ce va urma acósta — pentru cá vedindu-se rezultatul confirmării, sa se póta lua respectu si in privinti'a celor lalte posturi la referintiele nationali si confessionali, apoi la persónele ce nu s'au confirmatu. Insa la acósta dechiaratiune se scula comitetulu intregu, si unguru, romanu si sasu fara esceptiune contra-votara pre D. Administratoru dechiarandu ca argumentele lui, — dupa ce proportiunea nationala s'a regulatu inante, si persónele candidate pentru posturile mai inalte se potu candida si in a dou'a categoria — nu mai au locu, si de nu va ingaduí alegerea deplina — comitetulu va reclama la Maiestatea Sea, — ca Administratorulu impedece usuarea drepturilor municipali date prin instructiunea provisoria. — Asiá Administratorulu se vediu constrinsu in interessulu municipiului a se abate dela prim'a sea propusetiune si sub raspunderea comitetului a dá locu ambeloru candidatiuni. —

Acósta dechiaratiune se primi cu entusiastice: Eljen si vivaturi, si comitetulu dicta la protocolu multiamirea publica a municipiului pentru Dlu Administratoru.

Alegerea se facu cu o rara unanimitate, concentrandu-se voturile din ambele parti la unii si aceiasi candidati, si regimulu inca fu respectatu intr'aceea, ca cu mica esceptiune se alesera mai totu acei ampoiati, ce au functiunatu si pana acum. Ce dice „Korunk“, ca trei „szolgabirei“ s'au alesu din cei dimissionati la an. 1862, denegamu, cáci unulu dintre ei a fostu esitu din postu prin resignare, altulu prin morbu, iera altulu intrase intr'altu postu. — Unu prandiu splendidu la Dlu Administratoru incheia dilele acestea — ce luasera unu caracteru de totu serbatorescu. — La prandurile acestea s'au radica toaste pentru Maiestatile Sele Imperatulu si Imperatés'a, pentru EE. SS. Cancelariulu Contele Nadasdi, gubern. Contele Creneville, Mitropolitulu Siolutiu si Episcopulu Baronu de Siagun'a, pentru Banulu Contele Haller, pentru natiunea romana, magyara si sasa, pentru Administratorulu si pentru alte persóne mai insemnate. — Asiá membrii Comitetului si publiculu se despartira cu o multime rara in anele congregatiunilor municipali. —

U n g a r i ' a.

Nationalitatile nemagiare din Ungaria, ce mai multu ori mai putinu steteau fatia cu Magiarii cam in aceleasi referintie, cá si noi Romani Transilvani fatia cu Magiarii si Sasi nostri, adica portau sarcini, fara d'a ave drepturi, inceptu a se descepta si ele si a pretinde acea participare la sórtea Ungariei, ce le compete dupa numeru, avere si inteligintia. O dovéda despre acósta desceptare la consciintia nationala aflamu intre altele in pasagiulu unei corespundintie din „Pestbudinske Vedomosti“, in carea unu Slovacu vorbesee despre partea, ce compete Slovaciloru la resolvirea cestiunei despre pusetiunea de dreptu a Ungariei. Dupa-ce corespundintele mai antaiu afirma, ca Slovaciloru li se cuvine a se amesteca in causele publice ale Ungariei, ale patriei sele, argumenteza cam asiá:

„Nu póte nega niminea, ca natiunea nóstra slovaca face o parte insemnata si diferita de celelalte natiuni ale Ungariei din poporatiunea tiei nóstre. Natiunea nóstra, ce a mai vechia locuitoare a Ungariei, impoporeza nenumerate sate, multe téguri si orasie, si pecandu locuiesce risipita mai prin tote comitatele, in comitatele de-la medianoptea apuseana locuiesce atatu de compacta, atatu de singurita, incatu in privinti'a acósta nici un'a din celelalte natiuni ale Ungariei, nu se póte mesura cu ea. Din sinulu natiunei nóstre au esitu multi magnati, multi demnitari bisericesci, nenumerati preoti, nobili si cetatieni; si multi barbati culti, eruditi, eminenti prin oficiu si pusatiune sociala din tote aceste stari marturisescu cu bucuria si zelu, prin cuventu si fapta alipirea de natiunea loru.

De aceea natiunea slovaca in sirulu poporatiunei ungare intregi apare incatu-va cá unu corpu separatu si se recunosce cá atare si n cercurile cele mainalte. Pe scurtu, natiunea nóstra slovaca vieza vietu a sea propria.

Pe langa acósta caracteristica a sea natiunea nóstra slo-

vaca este unu factoru prea importantu in organismulu totalu alu Ungariei. De aceea nu e nici barem cu svatu, a se regula referintiele de fatia ale Ungariei, ba ale intregi monarchii austriace fara concursulu si just'a influintia a natiunei slovace, cu atata mai putinu a se aduce decisiuni definitive; cáci precumu natiunea nóstra e unu organismu moralu separatu in sine, asiá cu privire la Ungaria 'ntrega e o parte organica, precum iarasi Ungaria e o parte organica a Monarchiei austriace preste totu. Sanatatea unui intregu organicu costa in concursulu tuturor partiloru singuratiche, si lucrarea si numai a unei parti nu se póte impedece, fara d'a se slabanogi totulu.“ —

Asiá e, ca corespundintele slovacu in cele mai multe parti ale tractatului seu pare ca au scrisu despre Romani?!

Cestiunea nationalitatiloru din Ungaria ocupa astadi multu si pre jurnalele magiare, si privindu-le acestea cá unu echo alu simtiemintelor magiare, potemu conchide, ca Magiarii se temu multu de urdirea acestui processu atatu de periculosu pentru ei si cerca tote midilócele a-lu amana cátu se póte. Ele voru sa faca pre Austria sa creada, ca, precum Austria intre imperiele Europei este conservatoarea dreptului istoricu fatia cu revolutiunea, asiá in Austria insasi Ungaria este scutitoare acelui dreptu istoricu, si Austria, luptandu-se incontr'a acestuia, se lupta incontr'a sea insasi etc. etc. Cine nu cunoște, ca acestea sunt nisee carpituri, prin care se vede golitiunea?! Cáci traducendu acestu limbagiu in floratu in limbagiulu celu prosaicu de tote dilele, aru esi aceea, ca Austria gresiesce, deca nu lasa maioritatea poporatiunei ungare sub tutela minoritatii magiare. Cá candu n'aru fi monopolisatu Magiarii inca de ajunsu cu drepturi tiei! Si spre alu cui folosu?! —

La promisiunea, ce o da Deak in cuventulu seu din urm'a diferiteloru nationalitati si confessiuni ale Ungariei, ca diet'a venitoare va face destulu dorintelor loru, „Europe“ dupa „Botschafter“ reflecteza forte bine, ca acósta nu o voru accepta acestea cá o gratia de-la Magiari, dupace li o-a datu odata Imperatulu. „Numai ridiendu, dice „Europe“, — alu cárei redactoru de nu ne 'nsielamu e Romani — se póte accepta promisiunea, de a face ce-va, ce s'a facutu dejá in modu eminente. Nu credemu sa fia unu singuru barbatu de statu, unu singuru publicistu, unu singuru poporu in tota Europa, care sa nuscie, ca 'ndreptatirea egala a nationalitatiloru si libertatea tuturor confessiuniloru de doi ani e innaltata prin Imperatulu Franciscu Iosifu, consiliarii, parlamentulu Lui la rangu de legi neatacabile fundamentale de statu, pe care baseaza Monarchia austriaca si prin care aceea se desvolta si cresce. —

„Sürgöny“ dice despre cuventulu din urma alu lui Deak ca si elu crede cu „Donau-Ztg“, ca cuventulu acest'a nu reprezenta opiniunele maioritatii natiunei, ce cugeta acum'a mai liniscitu.

B u c o v i n ' a.

Diet'a tiei se 'nchise cu solemnitate in 1 Apr. (20 Mart.). Cuventulu d. Procipitanu nu vomu lipsi a-lu impartasi indata ce-lu vomu ave deplinu.

Intr'aceea, datorindu cititoriloru nostri cu relatiunile dela diet'a 11. incóce, constrinsi de augustimea spatiului si de multimea materieloru, ce ni se oferu, vom impartasi numai rezultatele in cele mai scurte estrase.

V a r i e t a t i s i n o u t a t i d e d i.

(Necrologu). In 28 Martiu immormentaramu pre tinerulu Nicolau Dembianu, clericu absolutu si fostu invetiatoru in Sighisior'a, carele dupa jacere de mai multe septemani in ospitar'a casa a Par. Administratoru Protopopescu Dionistu Chendi din Siarosiulu sasescu, dorindu a fi mai aproape de inaltulu seu patronu, de Escellentia sea Eppulu seu, ce-i aretase totdeun'a deosebita iubire si ingrijire, fu adusu la Sabinu in spitalulu civilu, unde dupa o luna reposa in 26 ale lunei curinte.

Loculu parintiloru, cari amendoi suntu repozati mai demultu, i-lu suplini Esc. Sea P. Episcopu, care partea cea mai marea speseloru immormentarei le porta insusi, ear alu fratniloru, cari póte nici ca stiu inca de admirea fratelui loru, i-lu suplinira tinerii juristi si clerici, cari in numeru frumosu ii detera amical'a petrecere din urma, cei d'antaiu cá ducatori si petrecatori, ear cesti din urma, cu d. profesoru de cantu

I. Dragomira in frunte, cá membrii unui coru de musica vocala, ce face onóre institutului nostru diecesanu.

Prea de timpuriu adormitului fia-i tierân'a usióra! —

In Bucuresci unu calugaru betranu are o sabia, care dupa inscriptiune aru fi fostu a lui Absolonu, fiului lui Davidu. Inscriptiunea e: Daru dela Gessur la Absolon, fiulu lui David. Ieho Ieho.

Langa inscriptiune e depinsu tronulu lui David. De cea parte a ei e scrisu totu evreesce; „Titu o luà cu sine din Ierusalim“. Manunchiulu e de aur, din josu leu, din susu capu de ostasiu. Calugarulu dice, ca o au capetatu la anul 1807 dela unu soldatu turcescu in Constantinopole, si ca teac'a, ce fusese aurita si representá unu sierpe, o-a si vendutu. Cumca arm'a e forte vechia, se vede din sem-nulu de fabrica, care e fa utu din litere semitice.

Principatele romane unite.

In „Pesther Lloyd“ aflámu o corespundintia reproducu din „Reform'a“ din Berolin'a, carea pentru importantia eii straordinara o'mpartásimu numai cu cea mai stricta reserva. Se dice adica, ca Franci'a aru fi 'mbiiatu pre Austri'a cu Moldoromani'a si cu Silesi'a prusiana, deca 'n caus'a polóna va se 'nvoi a merge mâna 'n mâna cu ea. — Consecuintiele, ce le trage fói'a numita mai departe, suntu, ca Romani'a are sa fia pretiulu pentru eliberarea poporului polonu si ca Franci'a pe tru concederea Silesiei firesce aru pretinde apoi provinci'a renana. —

De si faim'a acést'a e prea rapede si prea importanta, pentru de a fi si numai probabila, totusi noi o reproduceram; pentruca ni se pare unu testimoniu infricosiatu pentru o tiéra, cându altii, si 'nea tocmai acei'a, in cari si-a pusu ea 'ncrederea, sa negotieze despre ea cá despre unu mediu, despre unu instrumentu pentru unu scopu mai inaltu, celu putínu mai inaltu in ochii acelor'a.

Credemu, ca nu suntemu noi cei d'antáiu, si speramu ca nu vom fi nici cei din urma, cari aducu aminte fratiloru de dincolo: Nu ve nadajduiti spre boieri, spre fiii ómeniloru, intru cari nu este mantuire!

Russi'a.

Din câmpulu bataliei avemu urmatórele:

In cerculu Olkusz se intempla unu atacu micu, in care se nimici unu despartimentu de cosaci. In Guvernamentulu Cracoviei se afla unu despartimentu de insurgenti bine armati sub colonelulu Gregovicz. In tota Litvani'a Rusii se neliniesc si se ataca necontentitu prin corpuri mici de insurgenti. Poterea cea mai mare a insurgentiloru e in tinutulu Zmudsch. In tinutulu de-la Vilnovu au nimicitu Rusii 70 fetiori, cari voiau sa tréca la insurgenti; in Kovno puscara pre ducele Kneva. Unu despartimentu de Poloni au atacatu in Sklany unu pichetu de cosaci de 12 fetiori; 2 cosaci calári scapara, 2 fura ucisi.

In Cracovi'a in 5 Martiu c. n. dupa amédí se audí de cátra margine unu focu crâncenu de pusi si la urma si de tunuri.

In privinti'a administratiunei russesci din regatulu Poloni'a unu decretu imperatescu concrede generalulu Berg la casu do'impiedecare a Mareducelui Constantinu si administratiunea civila. Prin mesur'a aceast'a curtea de Petropole se pare ca va se pregateasca delaturarea totala a Marchisului Wielopolski.

In Petropole e respandita faim'a, ca trei corabii cu flamura americana, incarcate cu arme din Belgiu si cu bani din Engliter'a voru sa aduca o mullime de Poloni, cari sa atace pre Rusii din dosu.

Cabinetulu englesescu se pare a nu mai glumi cu caus'a polona, ci a pregati o manifestatiune imposita in favórea acelei'a, angagiandu pre Franci'a si de se va poté si pre Austri'a — la o nota colectiva cátra Rusii'a.

Ad Nrum ¹⁷⁷ _{crim.} 1862.

13-1 Publicatiune.

Judecatori'a provisorie comitatensa a Albei inferióre din Aiudu face de obste cunoscutu, cumca in anulu 1861 in Novembre 25-a in hotarulu Sorostianului, in calea (drumulu) de sub padurea familiei Conte Teleki s'au aflatu cadavrulu

unei omu necunoscutu cá de 50 ani, barbatu, care dupa cum arata protocolulu de sectiune, s'a omoritu.

Acestu omu omoritu a fostu de statura de midilocu, trupu robustuosu, plesiugu pe capu (numai pe partea din dreptu in juru s'a veditu nesce peru caruntu), obradiu rotundu, plinu si barnaciu, mustetie negre, tunse dinnainte cá de 4 septemâni, barba sura nerasa, mai multu a semenatu a fi Ziganu decátu Románu, cu fati ainflata, imbracamintea i a statu dintr'o tiundra sura rea, cióreci albi sparti in genunchi, opinci rele in picióre, care nu a fostu parechie, camesia rea negra, asemenea a fostu si izmenele. Dupa cumu s'au aflatu din premis'a investigatiune, omoritul in viati'a sea mai pre urma, a fostu in crism'a cea mai aprópe de Seic'a mica, in díu'a mai innainte, inca cu 2 sotu alu sei, dintra carii unulu a fostu cá de 40 ani de statura micutia, palitu la obradiu, paru cretiu galbenu, fisionomia frumósa, cu tiundra sura imbracatu si cióreci albi, — celalaltu cá de 25—26 ani de statura inalta, brunetu la obradiu, asemene cu tiundra sura si cióreci albi, cu multu mai bine imbracati cá celu d'antáiu, care s'a aflatu omoritu, afara de acei'a au avutu amendoi palarii late negre, sierdarii, si cu bâte provediuti, pele cu peru petarniti, si cu fréu provediuti siadeau pe cai, predinafara judecându, economi sasi seau veditu a fi, fiindu ca acesti 3 ómeni pe trei cai au nimeritu in crasm'a mai susu pomenita, in limb'a romána siau inceputu vorbire, inse fórte tainuitu, cátu numai aceea s'a potutu abia observá, ca eii a pornitu sa caute 2 cai de furatu, cu alu 3-lea sotiu care pre ei pâna acum'a ia portatu de nasu totu pe locuri de acelea, po care pana acum'a nu siau aflatu caii, si pentru acést'a a pretinsu dela ei 1 f. v. a. care nevrendu a i-lu dá, si dupa ce s'au suitu toti 3 calari a fugitu catra loculu, unde sau afiatu cadavrulu mortu; aceea suspiciune este asupr'a loru cum ca ei aru fi omoritu pre alu 3-lea sotiu alu loru necunoscutu, si mai virtosu din acea cauza, ca acest'a sciindu-le faptele loru cele hlastemate, si aretandu-se asupr'a loru, cá se scape de unu care se nu deie la lumina faptele loru, totu daodata si acel'a prepusu mai este asupr'a loru, ca lenga cadavrulu mortu s'au aflatu si unu darabu de bâta infránta.

Deci suntu recuirate tóte jurisdictiunile comitatense, scaunale, secuesci si sasesci, cátu si cele cetatienesci, publicatiunea aceast'a a o impartasi cu antistiile comunale, cá de cum-va s'aru aflá factorii acestui omoru atatu si numirea celui mortu, ca cine aru fi fostu acel'a, a se insciintiá judecatori'a aceast'a provisorie.

Din Siedinti'a judecatoriei provisorie comitatense a Albei inferióre tinuta in Aiudu in 13 Martiu 1863.

12-1 Concursu.

Pentru ocuparea postului invetiatorescu din Comunele Bóóz si Tirnaviti'a, devenitu in vacantia, se deschide Concursu pâna in 7 Aprile a. c.

Doritorii de a se aplicá in acestu postu, cu care este impreunata o leafa anuala de 100 f. v. a., 60 ferdele bucate, 6 orgii de lemne si Cvartiru, suntu postiti a-si asterne petitiunile sale subtinsemnatei Inspectiuni scolare pâna la susu presiptulu terminu, provediute

1 Cu Atestatu, ca au absolvatu celu putínu patru classe normale, si Cursulu pedagogicu in Institutulu diecesanu;

2 Atestatu despre portarea morala, si ca suntu de religionea ortodoxa resaritena.

Ili'a 19 Martiu 1863.

Inspectiunea scolara distr. gr. res.

I. O r b o n a s i u, Protopopu.

Multiamita publica.

O. D. Georgiu Popovicu Parochu gr. orientalu in Petrosiani, care a tramisu pentru fondulu juristiloru seraci dela academi'a c. r. din Sabiiu, — 9 f. 40 xr., ii aduce prin acést'a multiamita publica Comitétulu.

Burs'a din Vien'a in 30 Mart. (11 Apr.) 1863.

Metalicele 5%	76. 50.	Actile de creditu	205. 60.
Imprumutulu nat. 5%	81. 35.	Argentulu	110. 50.
Actile de banca	801.	Galbinulu	5. 33.